

Vergaderjaar 2024–2025

30 950

Racisme en Discriminatie

Nr. 450

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN EN WERKGELEGENHEID EN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 maart 2025

Bijgaand bieden wij, Staatssecretaris Participatie en Integratie en Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), aan Uw Kamer het rapport aan van het Nationale onderzoek naar moslimdiscriminatie (zie bijlage 1: rapport Nationaal onderzoek moslimdiscriminatie). Mede naar aanleiding van het Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme 2022¹ heeft het lid Van Baarle (DENK) op 13 oktober 2022 middels een amendement verzocht om een onafhankelijk nationaal onderzoek naar moslimdiscriminatie².

Regioplan en European Research Centre on Migration and Ethnic Relations (ERCOMER) van de Universiteit Utrecht hebben in opdracht van het Ministerie van SZW in de periode december 2023 tot en met januari 2025 opvolging gegeven aan het amendement. Regioplan en ERCOMER hebben moslimdiscriminatie in beeld gebracht op basis van bestaande literatuur en deden aanvullend onderzoek naar de specifieke situaties en contexten waar moslims discriminatie ondervinden. Ook identificeerden zij kansrijke versterkingen om moslimdiscriminatie tegen te gaan.

Moslimdiscriminatie is urgent en complex

Het onderzoek laat zien dat moslimdiscriminatie een wijdverspreid fenomeen is dat zich voordoet in verschillende domeinen, dat moslimdiscriminatie verschillende vormen kan aannemen, zich voordoet in verschillende levensfasen en vaak een patroon vormt.

Uit het onderzoek blijkt dat moslimdiscriminatie aanzienlijk is op de arbeidsmarkt, in het onderwijs, bij het zoeken van huisvesting en in de gezondheidszorg. Ook beschrijven de onderzoekers dat er sterke

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2021–2022, 30 950, nr. 316

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 36 200 XV, nr. 7

aanwijzingen zijn voor discriminatie door de overheid en binnen de financiële sector. Het gaat hierbij zowel om interpersoonlijke discriminatie-ervaringen als om institutionele vormen van discriminatie.

Toegenomen normalisering van moslimdiscriminatie maakt dat deze interpersoonlijke ervaringen niet incidenteel zijn, maar een duidelijke structurele component in zich hebben. Respondenten beschrijven dat ze als gevolg van institutionele vormen van discriminatie door de overheid onder de radar van de overheid proberen te blijven.

Volgens de onderzoekers kan dat institutioneel vertrouwen en de sociale cohesie ondermijnen terwijl een sterke onderlinge verbondenheid in de samenleving volgens hen juist nodig is om belangrijke maatschappelijke problemen op te lossen.

In het onderzoek zijn richtingen en verbeterkansen voor de aanpak van moslimdiscriminatie geïdentificeerd. De geformuleerde verbeterkansen zijn nog geen kant-en-klare stappenplannen, maar identificeren belangrijke elementen, doelen, actoren en acties waarmee de verbeterkansen verder uitgewerkt kunnen worden.

Het onderzoeksrapport moslimdiscriminatie staat niet op zichzelf. Uit recent onderzoek blijkt dat 27% (CBS, 2024)³ tot 55% (FRA, 2024; SCP, 2020)^{4, 5} van de moslims in Nederland discriminatie ervaart op basis van tenminste hun geloof. De meest recente veiligheidsmonitor van het CBS (2024) toont tevens aan dat in 2023 Nederlandse moslims als grootste groep discriminatie ervaren op basis van hun religie of levensbeschouwing. Met betrekking tot de arbeidsmarkt blijkt uit onderzoek van de Radboud Universiteit (2024) dat moslima's veelvuldig met discriminatie te maken hebben in alle fasen van het arbeidsproces.⁶

In het tweede kwartaal van dit jaar sturen wij in samenhang met het Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme een kabinetsreactie aan Uw kamer. De Minister van BZK is hier als coördinerend bewindspersoon voor de kabinetsbrede aanpak van discriminatie en verantwoordelijk voor de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme bij betrokken. Hierin zal worden ingegaan op hoe een krachtig vervolg gegeven kan worden aan de uitkomsten van het onderzoek en daadkrachtig kan worden opgetreden tegen moslimhaat, zoals in het regeerprogramma is opgenomen.

De volgende moties worden bij de nadere reactie aan uw Kamer betrokken:

- Motie van het lid Van Baarle (DENK) om in het aankomende nationale plan tegen discriminatie specifieke maatregelen voor te stellen om de strijd tegen moslimdiscriminatie op te voeren⁷;

³ Centraal Bureau voor de Statistiek, *Veiligheidsmonitor*, 2024

⁴ FRA, *Being Muslim in the EU – Experiences of Muslims*, 2024

⁵ Sociaal en Cultureel Planbureau, *Ervaren discriminatie in Nederland II*, 2024

⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 29 544, nr. 1244

⁷ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 30 950, nr. 401

- Motie van de leden Chakor (GL/PvdA) en Bamenga (D66) om bij het eerst volgende Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme te komen tot concrete maatregelen om moslimdiscriminatie een te pakken.⁸

De Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J.N.J. Nobel

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
J.J.M. Uitermark

⁸ Tweede Kamer, vergaderjaar 2023–2024, 30 950, nr. 406